

CPS

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-6823 din 14.11.2022

La nr. 400 din 01.11.2022

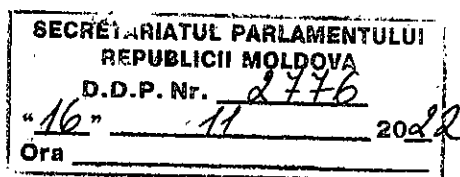
Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la interzicerea deconectărilor de la servicii locativ-comunale în perioada rece a anului.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Iulian RUSU

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO22/8326 din 11.11.2022

la proiectul de lege cu privire la interzicerea deconectărilor de la servicii locativ-comunale în perioada rece a anului

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul, însoțit de nota informativă a acestuia, a fost înregistrat și se regăsește pe pagina web oficială a Parlamentului, după cum urmează: <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/6232/language/ro-RO/Default.aspx>.

Inițiativa întrunește exigențele prescrise de prevederile art.28 alin.(4) al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție. În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.b) al Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este reducerea riscului de deconectări de la serviciile locativ-comunale și sărăcirea energetică a populației. În acest scop, autorul propune interzicerea deconectărilor consumatorilor casnici de la instalațiile de livrare a gazelor naturale, a energiei termice, și energiei electrice, în perioada rece a anului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesul consumatorilor casnici cu vulnerabilitate energetică ridicată și consumatorii cu vulnerabilitate energetică foarte ridicată, care, în rezultatul aprobării amendamentelor propuse, nu vor putea fi deconectați de către prestatorul de servicii de furnizare, pe motivul neachitării în termen de către consumatorul casnic a facturii de plată, fapt care nu este în detrimentul interesului public (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017).

I.5: Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Autorul a indicat în nota informativă aferentă proiectului:

- *denumirea sau numele autorului și a participanților la elaborarea proiectului actului normativ (elaborat și înaintat de către un grup de deputați din Frațiunea Parlamentară a Blocului Comuniștilor și Socialiștilor, în conformitate cu art.47 din Regulamentul Parlamentului aprobat prin Legea nr. 797/1996);*
- *condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite (i) creștere semnificativă a prețului la gaze naturale care a avut un efect de tip domino asupra tuturor prețurilor de consum, inclusiv la serviciile comunal-locative; ii) Începând cu 1 octombrie 2022, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a stabilit majorarea tarifelor pentru serviciile de furnizare a gazelor naturale, energie electrică și energie termică; iii) în contextul majorărilor în ajunul sezonului rece a anului, vulnerabilitatea populației crește, generând alarmări privind eventualele deconectări din motivul neefectuării plății în termen);*
- *principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi (i) instituirea unui moratoriu asupra deconectărilor consumatorilor casnici de la instalațiile de livrare a gazelor naturale, a energiei termice, energiei electrice, apă și canalizare în perioada 1 noiembrie 2022 – 31 martie 2023; ii)*

propunerile înaintate prin prezentul proiect de lege produc efecte exclusiv în situația în care consumatorul este persoană fizică care folosește serviciile locativ-comunale în scopuri casnice, în lipsa intenției de a obține un anumit profit; etc.

- *descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene* (nota informativă nu vizează aspectele date);
- *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare* (nota informativă nu vizează aspectele date).

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară*”. Potrivit autorului, adoptarea și implementarea ulterioară a proiectului de lege nu implică cheltuieli suplimentare la bugetul de stat.

Coroborat cu concluziile analizei compartimentului I.5.1. al prezentului raport de expertiză anticorupție, se remarcă *întrunirea parțială* a exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 și se recomandă autorului completarea spectrului de argumente expus cu aspectele deficitare evidențiate în compartimentul I.5.1., pentru asigurarea forței probante necesare a notei informative a proiectului și justificarea inițiativei înaintate.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului, nu vizează activitatea entităților publice/agenților publici.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este reducerea riscului de deconectări de la serviciile locativ-comunale și sărăcirea energetică a populației. În acest scop, autorul propune interzicerea deconectărilor consumatorilor casnici de la instalațiile de livrare a gazelor naturale, a energiei termice, și energiei electrice, în perioada rece a anului.

Prevederile proiectului promovează interesul consumatorilor casnici cu vulnerabilitate energetică ridicată și consumatorii cu vulnerabilitate energetică foarte ridicată, care, în rezultatul aprobării amendamentelor propuse, nu vor putea fi deconectați de către prestatorul de servicii de furnizare, pe motivul neachitării în termen de către consumatorul casnic a facturii de plată.

Proiectul înaintat constituie o redacție de compromis, revizuită, a inițiativei legislative nr.375 din 06.10.2022, expertizat de către CNA anterior, în temeiul art.28 alin.(4) al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017, la solicitarea autorului (https://cna.md/report_view.php?l=ro&id=8659).

Inițiativa întrunește exigențele prescrise de prevederile art.28 alin.(4) al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile *art.8 lit.b*) al Legii nr.239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional.

Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu *întrunirea parțială* a exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017. În contextul dat, se recomandă autorului completarea spectrului de argumente expus cu aspectele deficitare ce vizează în special *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare*.

Prevederile proiectului promovează interesul consumatorilor casnici cu vulnerabilitate energetică ridicată și consumatorii cu vulnerabilitate energetică foarte ridicată, care, în rezultatul aprobării amendamentelor propuse, nu vor putea fi deconectați de către prestatorul de servicii de furnizare, pe motivul neachitării în termen de către consumatorul casnic a facturii de plată, fapt care nu este în detrimentul interesului public (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017).

Proiectul în redacția parvenită la efectuarea expertizei anticorupție nu conține factori de risc care să genereze riscuri de corupție.

11.11.2022

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL, Inspector superior